

DZIENNIK POLSKI

ORGAN DEMOKRATYCZNY I NARODOWY, POŚWIĘCONY SPRAWIE WOLNEJ ZJEDNOCZONEJ RZPLTEJ. — WYCHODZI CODZIENNIE O GODZ. 6-tej RANO
CENA NRU W CAŁEJ POLSCE 40 hal. PRENUMERATA 10 K., A Z PRZESYŁKĄ LUB ODNOSZENIEM 12. K. MIESIĘCZNIE.
REDAKCJA: UL. KARMEŁICKA L. 16. TELEFON NR 3364. — ADMINISTRACJA: UL. SZPITALNA 36. TEL. 1385.

Warunki pokoju podyktowane Niemcom w Wersalu.

Jak odbyło się wręczenie preliminarza pokojowego. NAWET W WERSALU PRUSACY NIE STRACILI BUTY!

Wiedeń. (PAT). Biuro korespondencyjne donosi z Berlina: „Lokalanzeiger“ donosi z Wersalu: O godzinie drugiej popołudniu zaczęli się zjeżdżać delegaci na uroczyste wręczenie preliminarza pokojowego. Delegatów niemieckich wprowadził do sali pułkownik Henris. Delegaci niemieccy weszli do sali ukłonili się delegatom koalicji, którzy powstali z miejsc i uroczystie odpowiedzieli na ukłon delegatów niemieckich. Clemenceau wygłosił następnie przemówienie w którym powiedział, że warunki pokoju są ciężkie, są one jednak wynikiem wojny, którą Niemcy w okrutny sposób światu narzucili. Brockdorff-Rantzau odpowiedział po niemiecku. Każde zdanie jego przemówienia tłumaczyli tłumacze na język angielski i francuski. — Brockdorff-Rantzau oświadczył, że nie tylko Niemcy sami(!) ponoszą winę za wybuch wojny. Po obu stronach były okrucieństwa i nad użycia i tarcza żadnego narodu nie pozostała czysta. — Przemówienie swe zakończył hr. Brockdorff-Rantzau słowami: Przyjmuje traktat z dobrą wolą przestudyowania wszystkich warunków i w nadziei, że będziemy mogli go podpisać. O godzinie 4 popołudniu delegaci niemieccy opuścili salę.

Warunki traktatu.

Paryż. (PAT). Biuro Reutersa donosi: Traktat pokojowy, który został wręczony Niemcom, nie jest definitywnym dokumentem. Składa się on z 15 rozdziałów:

Ogólna treść i podział traktatu

Ustęp I. zawiera układ o związku narodów.

Ustęp II. wykreśla geograficzne granice Niemiec, począwszy od północno-wschodniego punktu obecnej granicy belgijskiej.

Ustęp III. składa się z 12 klauzul zobowiązujących Niemcy do uznania zmian politycznych, które wprowadzi pokój w Europie. — Stworzy on dwa nowe państwa, mianowicie Czecho-słowację i Polskę, i przewiduje kroki w celu uznania ich, rewiduje podstawę suwerenności Belgii, zmienia jej granice, tworzy nowy system rządów w Luksemburgu i w zagłębiu Sary i oddaje Alzacyę i Lotaryngię Francji. Czyni przygotowania o przyłączenie odpowiednich terytoriów Szlezewiku do Danii i żąda uznania niezawisłości Austrii

Ustęp IV. dotyczy politycznej rekonstrukcji terytoriów poza europejskich zawiera ogólną rezygnację Niemiec z zagranicznych kolonii i praw, przyznaje dalej Anglii protektorat nad Egiptem, anulując akt z Algezyras.

Ustęp V. zawiera wojskowe morskie i aeronautyczne warunki i ogranicza rozmiar niemieckiej armii i floty, znosi powszechną służbę wojskową w Niemczech, jako pierwszy krok do ogólnego rozbrojenia.

Ustęp VI. nakłada na wszystkie państwa podpisane na traktacie obowiązek utrzyma-

wania wszystkich grobów poległych na wojnie i reguluje sprawę powrotu jeńców wojennych.

Ustęp VII. dotyczy odpowiedzialności i kary i przewiduje postępowanie sądowe przeciw byłemu cesarzowi Wilhelmowi.

Ustęp VIII. dotyczy wynagrodzenia szkody i naprawienia, które musi nastąpić ze strony Niemiec oraz zawiera specjalne zarządzenia co do dokumentów i trofeów zabranych przez Niemcy w poprzednich wojnach.

Ustęp IX. zawiera klauzule finansowe w celu urzeczywistnienia zarządzeń poprzedniego ustępu.

Ustęp X. jest bardzo długi i skomplikowany i przywraca moc obowiązującą umów i koncesji wynikłych z interesów nie politycznych n. p. co do poczty, telegrafów, zdrowotności i t. p., które obowiązywały przed wojną. Ustęp ten zawiera specjalne postanowienia co do handlu opium i podobnymi środkami.

Ustęp XI. dotyczy żeglugi powietrznej.

Ustęp XII. zawiera klauzule co do międzynarodowej kontroli portów, kanałów, kolei ze specjalnymi postanowieniami co do kanału kilouńskiego.

Ustęp XIII. dotyczy umowy co do prasy.

--- Anciennes frontières de 1914
 ■■■■ Nouvelles frontières occidentales de la Pologne
 ●●●● Régions soumises à un plébiscite
 ■■■■ Pologne d'après les aspirations du Comité Polonais.

Granice Polski (według mapy w „ECHO DE PARIS“ zgodnej z ogłoszonymi warunkami preliminarza pokojowego).

--- granica z roku 1914.
 ■■■■ nowa granica zachodnia Polski
 ■■■■ terytoria w Prusiech Wschodnich, gdzie nastąpi plebiscyt

Przestrzeń biała, nie kreskowana, przedstawia obszar Polski według żądania Komitetu Narodowego w Paryżu.

Skład papieru i galanterii Michał Słomiany, Kraków, Sławkowska 24. (Dom X. X. Emerytów).
 Pocztówki artystyczne — papiery listowe — Albumy i ramki na fotografie —
 Pamiętniki — Lustra — Szachy (169)

Bilety wizytowe — Zawiadomienia ślubne. — Makładem firmu: Pocztówki z podobizną gen. Hallera.

Ustęp XIV. zawiera gwarancje przeprowadzenia traktatu.

Ustęp XV. składa się z szeregu klauzul gwarancyjnych i dotyczy ratyfikacji traktatu.

Polska otrzymuje część większą Górnego Śląska, całe Prusy Zachodnie na lewym brzegu Wisły.

W ustępie I. Niemcy uznają pełną niezawisłość niemieckiej Austrii. Granica Czecho-słowacy wobec Niemiec pozostaje taka sama jak granica Czech w r. 1914. Niemcy odstępują Polakom większą część górnego Śląska Poznańskie i prowincje Zachodnie Prus na lewym brzegu Wisły. Południowa i wschodnia granica wschodnich Prus od strony Polski będzie ustalona na podstawie plebiscytu. — Gdańsk wraz ze swą bezpośrednią okolicą będzie wolnym miastem. Niemiecko-duńska granica będzie ustalona zgodnie z życzeniami ludności. Traktat z Brześcia Litewskiego zostaje anulowany, Niemcy rezygnują ze wszystkich swoich praw, tytułów prawnych i przywilejów co do posiadłości położonych poza Europą. Niemcy rezygnują na rzecz państw sojuszowych i sprzymierzonych ze swoich wszystkich zamorskich posiadłości, podobnie w odniesieniu do Chin z wszystkich swoich przywilejów w Chinach.

GRANICE NIEMIEC.

Ustęp II. dotyczy granic Niemiec. Granice Niemiec ustalone są w dwóch artykułach. Pierwszy traktuje o właściwych Niemcach, drugi o Prusach wschodnich. Linia graniczna między nowym państwem polskim z jednej strony a wschodnimi Prusami z drugiej strony i linia graniczna między wschodnimi Prusami i Litwą są o tyle w szczególach ustalone, że nie będą pozostawione komisjom granicznym celem uregulowania na miejscu. Granica Luksemburga i Szwajcaryi(?) jest takasana jak w sierpniu r. 1914. Granica z Francją jest taka, jaką była dnia 15 lipca 1870 roku, z zastrzeżeniem co do zagłębia Saary. Granica z Austrią jest taka, jak dnia 3 sierpnia 1914 aż do punktu, gdzie zaczyna się granica nowego państwa czeskiego. Granica czesko-słowacka idzie wzdłuż starej granicy między Niemcami a Austrią aż do punktu gdzie się zaczyna państwo polskie. Granica między Niemcami a Danią i część granicy między Prusami wschodnimi a Polską pozostawiona jest rozstrzygnięciu plebiscytu.

BELGIA I LUKSEMBURG.

Ustęp III. postanawia, że Niemcy mają się zgodzić na zniesienie traktatu z roku 1839, na mocy którego Belgia została uznana za neutralną. Odnośnie do Luksemburga odwołują Niemcy wszystkie swoje traktaty i konweny z W. Ks. Luksemburskiem i uznają, że Luksemburg od 1 stycznia 1819 przestał być częścią niemieckiego związku celnego.

ZABEZPIECZENIE LEWEGO BRZEGU RENU.

Odnośnie do lewego brzegu Renu zarządza traktat, że Niemcy na terytorium przynajmniej 50 kilometrów na wschód od Renu nie będą mieli prawa budować żadnych fortyfikacji. Na tem terytorium nie wolno Niemcom ani stałe ani czasowo utrzymywać wojska, ani też instytucji, służących do ułatwienia mobilizacji. Jeżeli nastąpi naruszenie tego artykułu, wówczas będą Niemcy uważane za kraj, który popelnil krok nieprzyjacielski przeciw sygnataryuszom traktatu i jako kraj który zamierza naruszyć pokój światowy.

ZAGŁĘBIE SAARY PRZYPADA FRANCYI

Jako kompesatę za zniszczenie kopalń we Francji północnej i jako zapłatę na rachunek odszkodowania, odstąpią Niemcy Francji w pełne posiadanie zagłębie Saary ze wszystkimi środkami i urządzeniami. Będzie ono oszacowane przez komisję i włączone do sumy odszkodowania. Po latach 15 nastąpi plebiscyt w celu usłyszenia życzenia ludności, co do przynależności państwowej.

PLEBISCYT W PRUSIECH WSCHODNICH I SPRAWA GDAŃSKA.

Odnośnie do plebiscytu dla południowej i pół-

nocnej granicy Prus wschodnich zarządza się, że pierwsze głosowanie ma nastąpić w rejencji olsztyńskiej między południową granicą wschodnich Prus, a północną granicą okręgu rejencji Olsztyńskiej, na obszarze zakreślonym następującymi liniami granicznymi; linią dotykającą wschodnich i zachodnich Prus, aż do połączenia się z linią graniczną między okręgami Oleckim i Węgoborskim, następnie linią graniczną od Oleska aż do jej połączenia się z obecną granicą państwa.

Drugi plebiscyt nastąpi w okręgach Postolińskim. Sztum i Susz (Riesenburg) i w częściach okręgu malborskiego i kwidzińskiego, położonych na wschód od Wisły. W każdym z obu wypadków będą musiały wojska niemieckie i urzędy w przeciągu 15 dni po zawarciu pokoju opuścić kraj. Obszary te będą oddane pod pieczę komisji pięciu członków, którzy będą zamianowani przez pięć państw sojuszniczych i sprzymierzonych. Komisja ta będzie miała za zadanie przeprowadzić wolne, tajne i sprawiedliwe głosowanie. Zaproponuje ona następnie pięciu mocarstwom linię graniczną i ukończy swoje prace, gdy nowa granica będzie ustalona, a nowe władze wprowadzone. Wschodnie Prusy będą miały wolny przystęp do Wisły i prawo pełnego używania Wisły. Północno wschodni skrawek wschodnich Prus w okolicy Kłajpedy ma być odstąpiony państwu sprzymierzonym. Niemcy zgadzają się przyjąć tę regulację potrzebną ze względu na narodowość mieszkańców. Granice Gdańska będą ustalone przez komisję, która ma być zamianowana w przeciągu sześciu miesięcy po zawarciu pokoju. Komisja ta będzie się składała z trzech przedstawicieli państw koalicji i sprzymierzonych i po jednym przedstawicielu Niemiec i Polski.

CESARZ WILHELM STANIE PRZED SĄDEM.

Wedle ustępu VII ma być zażądane od rządu holenderskiego wydanie byłego cesarza Wilhelma. Utworzony będzie osobny trybunał, do którego będzie należeć po jednym sędziu z każdego z pięciu wielkich mocarstw. Trybunał, kierując się najwyższymi zasadami międzynarodowej polityki będzie miał obowiązek orzec wszelką karę, którą uzna za odpowiednią.

ODSZKODOWANIE WOJENNE, WYDANIE FLOTY HANDLOWEJ

W ustępie o odszkodowaniu wojennem powiedziano jest: Państwa ententy i sprzymierzone czynią Niemcy odpowiedzialnymi za wszystkie straty, jakie powstały wskutek wojny. Ogólna

suma odszkodowania przekroczy może zdolność placenia Niemiec. Niemcy biorą na siebie odszkodowanie wszystkich szkód, wyrządzonych osobom cywilnym, które są określone w siedmiu kategoriach. Ogólne odszkodowanie, do jakiego zapłacenia będą Niemcy zobowiązane, które podpada pod tych siedem kategorii ustalonym będzie później do maja 1921 roku. Oprócz tego mają Niemcy zwrócić aliantom zabraną gotówkę i niektóre przedmioty, które mogą być rozpoznane. Jako natychmiastowy krok w kierunku odbudowy mają Niemcy w przeciągu dwóch lat zapłacić 20 miliardów marek w zlocie, towarach, okrętach i w innej formie. Komisja odszkodowawcza ma zbadać niemiecki system podatkowy. Odnośnie do niemieckiej floty handlowej uznaje rząd niemiecki prawo aliantów do zwrotu im (Ersatz) wszystkich ich okrętów. tona za tonę, klasa za klasą, podobnie też i okręty rybackie, jakie w czasie wojny bądź też zostały zniszczone bądź też uszkodzone; mianowicie wszystkie niemieckie okręty handlowe o pojemności 1600 ton i wyżej, połowe okrętów od 1000 ton, czwartą część wielkich okrętów rybackich i innych okrętów rybackich. Te okręty mają być w przeciągu dwóch miesięcy wydane.

Rząd niemiecki zgadza się na to, iż w przeciągu najbliższych sześciu lat wybuduje na rachunek koalicji okręty handlowe o łącznej pojemności 200.000 ton.

GWARANCYE.

Ustęp XIV. wyczerpa gwarancje, jakie przysługują aliantom co do wypełniania warunków traktatu pokojowego. Niemieckie terytorium na zachód od Renu i przyczółki mostowe będą przez wojska sojusznicze i sprzymierzone obsadzone przez lat 15. Jeżeli Niemcy wypełnią warunki traktatu, wówczas będą opróżnione pewne terytoria, między innymi przyczółek mostowy Kolonia po pięciu latach, wszystkie inne terytoria między innymi przyczółek mostowy Koblenca będą opróżnione po latach 10, reszta zaś między innymi przyczółek mostowy Moguncya będzie opróżniony po latach 15.

Jeżeli komisja odszkodowań między sojusznikami uzna, że Niemcy nie dopełniły w przeciągu lat 15 zobowiązań, wówczas całe wspomniane terytorium będzie ponownie obsadzone. Jeżeli do lat 15 Niemcy wypełnią warunki, wówczas armia okupacyjna będzie natychmiast wycofaną.

Granice Nowych Niemiec.

Wiedeń. (PAT). B. Kor. donosi z Lyonu:

Granica Niemiec ustalona w preliminarzu pokojowym przedstawia się jak następuje:

Od strony Belgii: Północno wschodnia granica obszaru Moresnet, linia na wschód od okręgu Euten, na zachód od okręgu Mont Joie (stara granica), na północny wschód i na wschód od okręgu Malmady aż do Luksemburga.

Granica Niemiec od strony Luksemburga: Granica z roku 1914.

Od strony Francji: Granica z lipca roku 1870 od Luksemburga aż do granicy szwajcarskiej (przez granicę cłową jest granica zagłębia Saary).

Od strony Szwajcaryi pozostaje obecna granica.

Od strony Austrii: Granica z roku 1914 aż do granicy państwa Czesko-słowackiego.

Od strony Czecho-słowacyi: Granica z roku 1914, granica między Czechami a Śląskiem aż po występujący kąt, na wschód od Neustadt.

GRANICA NIEMIEC OD STRONY POLSKI:

Od wspomnianego w poprzednim ustępie punktu koło Prądnika (Neustadt) wychodząc przebiega na wschód od Niemodlina (Falkenberg) granicą między Górnym a Środkowym Śląskiem, na zachód od Pozrania, granica biegu Baryczy, między okręgiem Góra (Gulrau) i Głogowskim, granicą między Leszmem a Wschowem, na południowy zachód od Kurprasz (Korwitz), na zachód od Zbąszyna, północny kraniec jeziora Chłopskiego, (Chlopsee), granica między Zwierzynem a Międzychodem, granica między Wielunem a Czarn-

kowem, na zachód i na północ od Piły, linia przechodząca 8 km. na zachód od linii kolejowej Piła-Chojnice, na zachodni-północny zachód od Chojnic, granica między Chojnicami a Człochowem, granicą Prus zachodnich aż do miejsca położonego w oddaleniu 8 km. na południowy wschód od Lauenburga, na wschód i na północny wschód od Hohenfelde-Chotlitzów, wybrzeżem morza Bałtyckiego na północ i północny wschód od Chociszowa.

Od strony Danii ustalona jest granica ustępem III. b.

Granica Prus wschodnich: Wybrzeże morza Bałtyckiego na północ od Probarneau, łuk nad kanałem Elblągu, bieg Nogatu, Wisły, południowa granica okręgu kwidzińskiego, od Różogóry (Rosenburg).

Granica między wschodnimi a zachodnimi Prusami: Granica między Ostrudem (Osteroode) a Neudenburgiem, bieg rzeki Skotawy i Neidy, na północ od Bialuten, stara rosyjska granica aż do punktu na zachód od Smolników, bieg Niemna, Skierwlec, od delty aż do zatoki Kuronskiej, przecina granicę Kuronskiej Mierzeji (Kurische Nahrung) 4 km. na południowy zachód od Nidden.

Wiedeń. (PAT). Biuro Kor. donosi z Wersalu: Księga zawierająca warunki pokoju drukowana w języku francuskim i angielskim obejmuje 204 stronice i 440 artykułów. Granicę między Austrią a Niemcami ustanawia punkt 5. Granica przebiega według stanu z dnia 3 sierpnia 1914 od Szwajcaryi do Czecho-słowacyi, której granice obecnie wyznaczono.

Punkt VI. ustala granice Czecho-słowacyi jak następuje:

Granica z dnia 8 sierpnia 1914 między Niemcami a Austrią od miejsca zetknięcia się ze starą granicą administracyjną, która oddzielała Czechy od prowincji Górnej Au-

stryi, aż do północnego cypla dawnej prowincji Śląska austriackiego mniej więcej 8 km. od Neustadt.

NAD TRAKTATEM OTWARTA BĘDZIE DYSKUSYA.

Wiedeń. (PAT). „N. fr. Presse” donosi: Protokół przedłożony członkom konferencji pokojowej przewiduje termin 14 dniowy na pisemną odpowiedź niemiecką. Osobny termin będzie póź-

niej wyznaczony na przyjęcie traktatu. Z protokołu wynika, że nad wszystkimi kwestyami, a więc także i nad kwestyami terytorjalnymi, dopuszczalna jest dyskusya.

Foch twierdzi, że Francya jest niedostatecznie zabezpieczona.

Wiedeń. (PAT). B. kor. donosi w telegramie i skrowym z Paryża. Pełne posiedzenie konferencji pokojowej, na którym ustalono tekst preliminarza pokojowego, odbyło się dnia 8 maja. Jako przedstawiciel Włoch brał udział w tem posiedzeniu minister żywnościowy Crespi. Mar-

szalek Foch wygłosił przemówienie, w którym oświadczył, że zabezpieczenia, które otrzymuje Francya, są ze stanowiska wojskowego niedostateczne. Zdaniem marszałka, traktat nie powinien być podpisany. Francya powinna otrzymać przyczółki mostowe nad Renem.

„ZROBIŁEM CO MOGŁEM. POKÓJ JEST DOBRY”.

Praga. (Tel. wł.) „Narodni Listy” donoszą z Paryża: Na wtorkowym posiedzeniu Rady ministrów odczytano traktat pokojowy. Stwierdzo-

no, że tekst jest w całości zadowalający.

Clemenceau oświadczył: „Zrobiłem co mogłem. Pokój jest dobry”.

Warunki pokoju wywołały w Niemczech przerażenie.

Wiedeń. (PAT). „N. Wien. Journal” donosi z Berlina: W kolach parlamentarnych wywołały warunki pokojowe, ogłoszone przez Biuro Reutersa wprost przerażenie, szczególnie u socjalnych demokratów, którzy po rewolucyi w Niemczech, spodziewali się względniejszego traktowania przez koalicję. Delegaci niemieccy poczuli się ewe wnoski, nie ludzą się jednak co do rozmiaru ustępstw, które będą mogli uzyskać. Traktat w brzmieniu obecnym, oplewa dalej informacja „N. W. Journal”, nie może być podpisany przez żaden rząd niemiecki. Kuryer, który ma przywieść dokładny tekst traktatu, przyjedzie do Berlina dopiero w piątek. Nie jest pewnym, czy tekst traktatu będzie wogóle ogłoszony.

Wiedeń. (PAT). Dzienniki wiedeńskie omawiając traktat pokojowy zaznaczają, że postanowienia traktatu przeszły najgorsze oczekiwania. Dzienniki nazywają preliminarz przedłożony w Wersalu „Gewaltfriede”.

PADEREWSKI BYŁ PRZY WARSZAJSZYM POSIEDZENIU, NA KTÓREM WRĘCZONO WARUNKI POKOJOWE DELEGATOM NIEMIECKIM, BYŁ

Wiedeń. (PAT). W. b. kor. donosi z Berlina: Na dzisiejszym posiedzeniu pruskiego zgromadzenia krajowego oświadczył prez. ministrów Hirsch, że warunki pokojowe są skrajnie sprzeczne z uchwałą powziętą przez zgromadzenie krajowe w dniu 1 kwietnia. Nie ma w nich śladu o pokoju na podstawie porozumienia, jest to czysty pokój przemocy. W tej chwili należy zachować zimną krew. Wiceprezydent Fronzel i następni mowcy potępiłi również jaknajostrej warunki pokojowe.

WRĘCZENIU TRAKTATU.

także obecny prezydent polskich ministrów Paderewski

SOJUSZNICZY POPRĄ FRANCYĘ W RAZIE NOWEGO ATAKU NIEMIEC.

Wiedeń. (PAT). W. B. kor. donosi z Paryża: Reuter donosi: Oprócz gwarancji wymienionych w traktacie pokojowym, zobowiązali się prezydent Stanów Zjednoczonych Ameryki i prezydent ministrów Wielkiej Brytanii zaproponować senatowi Stanów Zjednoczonych względnie par-

lametowi angielskiemu zawarcie układu, który będzie wymagał aprobaty Rady związku narodów, w którym państwa te zobowiążą się poprosić Francję natychmiast z pomocą, jeżeli Francya miała być narażona na ponowny atak ze strony Niemiec.

Co Polska odzyska od Niemiec?

Znalezienie traktatu dla Polski,

GRANICE Z 1772 ROKU. — GÓRNY ŚLĄSK WRACA DO POLSKI! — W PRUSIECH WSCHODNICH PLEBISCYT.

(St. P.) Preliminarz pokojowy w ogłoszonym przez Biuro Reutersa skróceniu, nie wytycza dokładnie granic zachodnich Polski, lecz podaje tylko ogólnikowe informacje. Niemniej możemy na ich podstawie wykreślić linię graniczną dość szczegółowo, nie wiemy tylko, jak szeroki będzie pas przyznanego nam wybrzeża morskiego.

Ogólnie określając, Rzplta odzyskuje na zachodzie granice z r. 1772 z dołączeniem przeważnej części Śląska Górnego, który od 600 blisko lat odłączony od Polski, obecnie ma się zjednoczyć z krajem macierzystym. Wracają więc zabrane ziemie przez Fryderyka II., całe Poznańskie, Prusy Zachodnie, położone na lewym brzegu Wisły — sprawa przynależności państwowej powiatów zachodnich pruskich na prawym brzegu rzeki, kwidzińskiego i malborskiego oddana plebiscytowi — Gdańsk zostaje wolnym miastem, połączonym z Polską — zaś w południowej części Prus Wschodnich rozstrzygać będzie również plebiscyt.

Wraca więc do Polski Śląsk Górny z wyjątkiem zachodniego, silnie zniemczonego powiatu Nissa (3 procent Polaków) i zach. części pow. niemodlińskiego (Falkenberg) z 11 procent polskiej ludności i zach. części przednickiego (Neustadt).

Następnie z środkowego Śląska przyznano nam części powiatów namysłowskiego i atcowskiego.

Trudno byłoby wykreślić dokładnie całą granicę od zachodu. Zachodnia granica wykreślonej w myśl tych zasad mapy Polski na północy obejmuje wybrzeże Bałtyku od Elbląga z Gdańskiem aż do okolicy m. Leba (na Pomerzu) na zachodzie. Stąd idzie ku południowi przez Cztuchów, Wałcz, obejmując dalej Wielen, Skwierzynę, Międzyrzecz, Wschowę, Rawicz, Krotoszya.

O przynależności państwowej południowej części Prus Wschodnich zadecyduje plebiscyt. Można się było zapatrywać krytycznie na wynik głosowania u mas ludowych w południowej części Prus Wschodn., wśród tzw. „Mazurów” ze względu na to, że od lat całych prowadzili tam Prusacy stałą i konsekwentną agitację, ułatwioną przez wspólność wyznania: działalność pism polskich w Elku i Szczytnie słabo mogła ją paraliżować. W ostatnich miesiącach, gdy kwestya samostanowienia narodów stała się aktualną, agitacja krzyżacka wzmogła się jeszcze i wynik plebiscytu byłby niepewny.

Silny wyłom w zakusach krzyżackich uczyniło postanowienie Konferencji, wyszczególnione w ust. VI. warunków pokojowych. Otóż wojska i urzędy niemieckie będą musiały w przeciągu 15 dni po zawarciu pokoju opuścić kraj, a zakwestyonowane obszary będą poddane pod opiekę komisji z pięciu członków, zamianowanych przez tyleż państw sojusznicych i sprzymierzonych. Komisya

ta będzie miała za zadanie przeprowadzić wolne, tajne i sprawiedliwe głosowanie, wyznaczy ona następnie granicę między Polską a Prusami Wschodnimi, a ukończy swoją działalność wtedy, gdy granica będzie ustalona, a nowe władze obejmą urządowanie.

Ewentualny wynik plebiscytu będzie zatem opierać się na procentowym stosunku uświadomionej ludności polskiej i niemieckiej. Stosunek ten jest taki:

Całą południową połać dawnej granicy Prus od Królestwa kongr. obejmuje rejencya Kwidzińska, należąca do Prus Zachodnich i Olsztynska, wchodząca w skład Prus Wschodnich. Plebiscyt będzie przeprowadzony najpierw w rejencji Olsztynskiej. Statystyka urzędowa z r. 1910 wykazuje tam 49 proc. Polaków, a 50 proc. Niemców. Statystyka ta jest jednak tendencyjną, co wykazuje liczba dzieci polskich w szkołach, która według obliczenia z r. 1911 wynosiła 71 proc. (cyfra przeciętna). Cyfry te w niektórych powiatach przesuwają się znacznie na naszą korzyść, np. przewagę posiadamy w powiatach: Szczytno (71 proc.), Olsztyn (60 proc.), Jańsbork (68 proc.), Elk (51 proc.).

Drugi plebiscyt będzie przeprowadzony w powiecie Sztum, Susz i w częściach powiatów: Malborskiego i Kwidzińskiego, położonych na prawym brzegu Wisły.

Bardzo poważny procent Polaków posiadają z wymienionych — powiat sztumski (43 proc.) i kwidziński (38 proc.), dwa pozostałe są silnie zgermanizowane. W malborskim statystyka urzędowa znajduje tylko 3 procent, w suskim 8 procent Polaków.

Ogłoszone w traktacie pokojowym zachodnie granice Polski spełniają nasze słuszne żądania. Wbrew rozmaitym pesymistycznym głosom przekonał się, że sprawa polska zyskała pełne zrozumienie na Konferencji. Ziemie oderwane od tyłu wieków wracają do Macierzy, zdruzgotany Krzyżak zmuszony jest zwrócić to, co zagrabił w dobie rozbiorów. Musi to obudzić najżywszą radość w każdym sercu polskim!

Obecnie wszystkie siły należy nam zespolić, by podjąć zagadnieniom wielkiej chwili dziejowej. Z wybrzeżem morza, Wielkopolską i Śląskiem Górnym i Cieszyńskim, również Orawę i Spisz muszą objąć jedne granice!

Nie ludźmy się, że łatwo przyjdzie nam odebrać Niemcom Śląsk Górny. Szczęście, że Wielkopolska okazała nadzwyczajną sprawność organizacyjną i siłę wewnętrzną, i że wojsko polskie w Poznańskim sprosta wszelkim zadaniom.

Przed zawarciem pokoju z Austrią.

Wiedeń. (PAT). „N. fr. Presse” donosi: Główna komisya zgromadzenia narodowego odbyła posiedzenie, poświęcone udzieleniu dyrektywy dla delegatów austriackich wezwanych do przybycia przez konferencję pokojową. Z wywodów sekretarza Bauera wynika, że istnieje możliwość rokowań między delegatami austriackimi a koalicją, nawet w tym wypadku, gdyby koalicya nie zgodziła się na przyłączenie Niemieckiej Austrii do Niemiec.

Bauer zawiadomił, że przed 14 dniami szef misyi wojskowej angielskiej pułkownik Kuninghan oznajmił mu, że państwa koalicyjne byłyby gotowe dać Austrii daleko idące koncesye terytorjalne, gospodarcze i finansowe, oraz aprowizacyjne, gdyby niemiecka Austria rzekła się przyłączenia do państwa Niemieckiego. Jak słychać terytorjalne koncesye miałyby dotyczyć pewnej części Lasu Czeskiego, okręgu Znamskiego a ewentualnie i zachodnich części Węglar. Dalej dano Austrii do zrozumienia, że w kwestyi południowego Tyrolu nie padło jeszcze ostatnie słowo, oraz, że mogły być urzeczywistnione życzenia Austrii co do południowej Styryi i Karytyi. Koalicya podwyższyłaby dowództwo do Austrii i postarałaby się o poprawę kursu waluty, wpływając na państwa naro-

dowości, aby obiegły procentowe części kosztów wojennych.

Na przewodniczącego delegacji pokojowej wszystkie stronnictwa zaproponowały prezydenta zgromadzenia narodowego Seitzu.

Wiedeń. (PAT). „N. fr. Presse“ donosi, że prezes Seitz, na wczorajszym posiedzeniu komisji głównej oświadczył, że nie przyjmuje mandatu prezydenta delegacji pokojowej niemiecko-austriackiej. „N. fr. Presse“ donosi dalej, że od-

jazd niemiecko-austriackiej delegacji do Paryża nastąpi w niedzielę wieczorem.

Wiedeń. (PAT). Der Neue Tag donosi, jak podaje ze źródła pewnego, że koalicja nie zamierza narzucić Austrii pokoju, przeciwnie, zamierzają politycy francuscy, którzy są miarodajni dla ukształtowania się stosunków w Europie Środkowej, ustalić traktat pokojowy z Niemiecką Austrią w drodze rokowań.

—o—

Kompromis w sprawie Rjeki.

KONCESYE DLA WŁOCH KOSZTEM NIEM. AUSTRIJ

Rotterdam. 8 maja. (Tel. wł.) Z Londynu donoszą: „News Europa“ donosi w artykule wstępnym, że nastąpiło następujące rozwiązanie konfliktu włoskiego w drodze kompromisu:

1) Gorycja, Tryest i Pola dostają się Włochom, Fiume i Dalmacja Jugosławii. Dla zabezpieczenia Włoch przeciw Niemcom konieczną jest przeprowadzenie g. anicy włoskiej przez Brenner, choć będzie to wykroczeniem przeciw zasadzie nacyonalnej i może się stać źródłem przyszłych konfliktów.

2) Włochy otrzymują dalej linię Alp Julijskich z przełęczami i połączeniami kolejowymi, które nie są zawarte w traktacie londyńskim.

3) Granicą historyczną jest Istrya w dół od Arsya.

4) Proklamacja Rjeki jako wolnego, autonomicznego miasta z własną jurysdykcją i flagą, ale w ramach ustaw jugosłowiańskich i pod jugosłowiańskim zwierzchnictwem.

5) Autonomia miasta Zadaru (Zara).

6) Wzajemne prawa językowe dla wszystkich mniejszości pod gwarancją Ligi narodów.

7) Oddanie Jugosławii całej austriacko-węgierskiej floty wojennej oraz małej części

dawnej austr.-węg. floty handlowej.

8) Usunięcie wszelkich fortyfikacji od Sochy do Bojany.

9) Neutralizacja wybrzeży.

(Powyższa depesza jest w sprzeczności z następującą).

WILSON NIE STAWIA OPORU.

Wersal. 8 maja. (Tel. wł.) Amerykańskie koła stwierdzają, że Wilson w kwestyi włoskiej zupełnie kapitulował, a mianowicie po telefonicznej rozmowie między pp. Clemenceau i Orlando, który nie chciał ustąpić ze swego stanowiska. Według tego Fiume dostaloby się Włochom, taksamo Zara, Sebenico i Spalato.

Dla zachowania zewnętrznych pozorów Fiume pójdzie tymczasowo pod zarządek Ligi narodów. Jedyne ustępstwem ze strony Włoch jest zgoda, aby Tryest i Fiume uznano za wolne porty.

Londyn. (PAT). Reuter donosi z Paryża: Ambasador francuski w Rzymie postawił wniosek, aby Rjeka była do roku 1978 administrowana przez Włochy w charakterze mandataryusza związku narodów. Do tego terminu ma w odległości kilku mil od Rjeki wybudowany nowy port dla Jugosłowian, poczem Rjeka przypadnie Włochom. Włochy godzą się na pertraktowanie na tej podstawie.

Massaryk o przyszłości republiki czecho-słowackiej.

Praga. (Tel. wł. Biura Prasowego). Reprezentant niemieckiej „W. Buletin“ pisze, że Masaryk w rozmowie z nim powiedział:

„Nie chcemy nikogo gwałtem wynaradawiać. Mniejszości niemieckie będą korzystały z zupełnej swobody narodowej, kulturalnej i gospodarczej. Nie można we wszystkim iść śladem Szwajcaryi. Tak np. przy wyborze prezydenta u nas jest inaczej. W sprawach języka w armii i sprawach socjalnych będziemy się ściśle stosować do wzorów szwajcarskich. Głosowania ludowego pod dozorem neutralnych nie można przyjąć, ze względu na czeskie mniejszości na terenie zgermanizowanym. Z mniejszościami niemie-

ckimi nie będzie się postępować według niemieckiego postępowania z tamtejszymi Czechami. Jeżeli Austria zdecyduje się zostać samodzielną, Czesi nie tylko nie będą występować przeciw niej, ale owszem spodziewają się w najbliższym czasie dojść z nią do przyjaznych stosunków. Zależać to będzie od Austrii. Ze starych długów monarchii, Czesi zapłać część na nich przypadającą, długów wojennych płacić jednak nie będą. Tym, którzy zmuszeni byli podpisywać pożyczki wojenne, rząd czesko-słowacki pomoże mniej więcej w ten sam sposób, jak inwalidom wojennym.

—o—

Machinacje kryminalne ukraińskiego przywódcy w Przemyślu.

(Od naszego korespondenta woj.).

Przemyśl, 8 maja.

Adwokat i poseł ukraiński dr. Kormosz odgrywał wybitną rolę w ruchawce ukraińskiej był członkiem „Nacyonalnej Rady“, zagrzewał osobiste walczących, jeździł po wsiach aby podburzać ruskich chłopów przeciw „Lachom“. Po zajęciu Przemyśla przez nasze wojsko dr. Kormosz został aresztowany i internowany w Krakowie. W czasie panowania swego Ukraincy wypróżnili w mieście kasy rządowe; w jednej z nich znaleziono kwit na 200.000 K., podpisany przez dra Kormosza i jeszcze jednego borytela. Zapytany o te pie-

niądze w drodze urzędowej, odpowiedział przywódca hajdamacki, że „coś podpisywał, ale szczegółów.. nie pamięta“. Wobec tego prokuratora postarała się aby sumę tę zahypotekowano na nieruchomościach dr. K., które są znaczne. Tymczasem się pokazało, że p. dr. K. w przewidzianiu odpowiedzialności parcele swoje i kamienicę niedawno sprzedał. Wobec tego unieważniono akt sprzedaży i dokonano intabulacji. Zdaniem naszym w parze z odpowiedzialnością cywilną powinna pójść i odpowiedzialność karna za uchylenie majątku z pod egzekucyi.

Lenin w niewoli — Trocki nie żyje? Kontrewolucja proletaryatu w Rosyi.

Londyn. 8 maja. (Tel. wł.). „Daily Telegraph“ donosi z Kopenhagi, że w bolszewickiej Rosyi wybuchła kontrewolucja proletaryatu.

Sztokholm, 6 maja. (Tel. wł.). Ostatnie

wiadomości, które nadeszły do Helsingfors podają, że czerwona armia została kompletnie zdruzgotaną, a rząd sowieński runął. Lenin dostał się do niewoli a Trocki został zamordowany. Wedle innej wersji Trocki

odebrał sobie życie.

PRZED SĄD ŚWIATA.

Wilno. (Tel. wł.). Dziennik litewski „Lietuwa“ podaje następującą rezolucję robotników fabryki putiłowskiej:

„My, robotnicy fabryki putiłowskiej, oświadczyliśmy przed całym światem, że rząd bolszewicki zapomniał o idealach rewolucji listopadowej i zdradził robotników i chłopów. Rząd bolszewicki nie jest rządem robotników i chłopów, lecz dyktaturą centralnego komitetu partii bolszewików“. Rezolucja kończy się słowami: „Przed sąd świata z przywódcami bolszewików i mordercami!“

Akcja Finlandyi i wojsk Judenicza przeciw bolszewikom w Petersburgu.

DLACZEGO FINLANDYJA ROZPOCZĘŁA WOJNĘ.

Jak to się stało, że Finlandczycy rozpoczęli wojnę z bolszewikami i wespół z armią generała Judenicza ruszyli na Petersburg, który podobno został już zajęty i w którym wybuchła kontrewolucja.

Przyczyną akcji Finlandczyków było wykrycie bolszewickiego spisku w Wyborgu. Uwieziono 80 przywódców, większa część których była przysłana z Rosyi. Taki sam spisek został wykryty w Helsingforsie. Spiskowcy zamierzali wysadzić w powietrze gmachy wojskowe, składy amunicji, mosty kolejowe. Fakt ten wzburzył opinię publiczną w Finlandyi, że wszystkie pisma jednogłośnie zażądały od rządu wypowiedzenia bolszewikom wojny.

W połowie kwietnia sztab generalny fiński wysłał przeciw bolszewikom dwie grupy wojsk na wschód od Karelii. Jedną przecięła kolej murmańska, druga poszła w kierunku Pietrozawodska i Ołoneca (między jez. Ładoga i Onega). Oddziały bolszewickie odrzucono z Karelii i od kolei murmańskiej, oddziały Ententy wyzwolono. Wyprawa ta dała jednak znacznie większe rezultaty: Gdy tylko oddziały fińskie przekroczyły granicę, ludność na terenie rosyjskim podniosła powstanie przeciw bolszewikom, a silne oddziały chłopów Karelii wschodniej, wspomagane oddziałami ochotników finlandzkich zdobyły Ołonec w dniu 24 kwietnia. Wreszcie 2-go maja stacya iskrowo warszawska otrzymała z Paryża depeszę o zajęciu przez Finlandczyków Łódziejnego Pola.

Ponieważ Narwa, położona o 120 wiorst od Petrogradu, już od dłuższego czasu zajęta jest przez oddziały Estończyków i armii ochotniczej Judenicza, przeto przez zajęcie Łódziejnego Pola dla bolszewików petersburskich utworzyły się kleszcze, gotowe w każdej chwili ich zamknąć. Nic, więc dziwnego, że petersburska klika bolszewików z towarzyszem Zinowjewym (Apfelbaumem) na czele, nie chcą się dostać w ręce Finlandczyków, wyniosła się z Petersburga.

Przez zajęcie stacyi „Peczory“ (ostatniej przed Pskowem na linii Ryga-Psków) przez wojsko litewskie, armia bolszewicka działająca na froncie rygskim została pozbawiona komunikacji z Moskwą przez Psków i Wielkie Łuki. Jednocześnie generałowie Judenicz i Mannerheim, atakując Piotrogród, przecięli linię kolejową: Piotrogród-Murman i Piotrogród-Wologda, wobec czego północna armia bolszewicka mając odciętą komunikację na południe musi uciekać na wschód do linii Wologda-Archangielsk, lub kapitulować. — Armia północno-zachodnia, aby uniknąć kapitulacji i połączonej z nią odpowiedzialności za mordy i okrucieństwa, będzie zmuszona również jak najprędzej rejterować w kierunku Moskwy. Jako ostateczny rezultat wyżej wymienionych faktów można stwierdzić utratę przez bolszewików całej północnej i północno-zachodniej połaci byłej Rosyi, również przewidzieć ewakuację Moskwy i przeniesienie rządów bolszewickich w kierunku Kurska i Saratowa.

Obecna sytuacja na froncie bolszewickim pozwala przewidywać likwidację epopei Lenino-Trockiej. Bolszewicy stracą w najbliższym czasie także Ryge.

ROSYA BOLSZEW. ZRYWA STOSUNKI Z POLSKĄ.

Warszawa. Min. spraw zagr. otrzymało zawiadomienie radiotelegrafem, że rząd sowie-
tów rosyjskich uważa zajęcie Wilna przez
wojska polskie za formalne wypowiedzenie

wojny. Wobec tego Rosya zrywa z Polską
stosunki dyplomatyczne. Telegram zawiada-
nia dalej, iż dnia 17 kwietnia wysłał rząd
sowie- tów z powrotem do Polski przedsta-
wiciela rządu polskiego w Moskwie, Więckow-
skiego, wraz z całym jego otoczeniem.

Walki w Galicyi i na Litwie.

WOJSKA POLSKIE ZAJĘŁY SŁOBODKĘ I PRZESZŁY PRZEZ WILJĘ.

Warszawa. (PAT). Komunikat sztabu ge-
neralnego z dnia 7 maja.

Front galicyjski. Pod Lwowem zwykła obu-
stronna działalność artylerji. Artylerja u-
kraińska ostrzeliwała miasto Chyrów oraz
dworzec kolejowy. Pozatem na całym froncie
oprócz utareczek patroli wywiadowczych spo-
kój.

Front wołyński. Artylerja ukraińska o-
strzeliwała Beż i Ostobuz.

Front litewsko-białoruski. Na wschód od
Wilna zajęły oddziały nasze Słobodkę. Nie-
przyjacieli cofa się wzdłuż linii kolejowej do
Smorgoni. Oddziały nasze przeprowadzają się
przez Wilję. Na całym froncie utareczki pa-
troli.

Warszawa. (PAT). Komunikat sztabu ge-
neralnego z dnia 8 maja.

Front galicyjski. Na froncie galicyjskim
nieprzyjacieli zdołał umocnić się na swoich
nowych pozycjach. Ściągnawszy znacznie-
sze rezerwy na rozmaitych odcinkach frontu,
silnie atakował nasze linie. No północnym
odcinku Lwowa w ciągu nocy silny oddział
ukraiński zatakował Grzedo, oraz pozycje
nasze na zachód od tej miejscowości, zmu-
szając po zaciętej walce, naszą załogę do co-
fnięcia się. Po świetnie przeprowadzonym
kontraataku, przy współdziałaniu artylerji
lwowskiej nadeszły nasze rezerwy i odzys-
kały z powrotem utracone pozycje.

W zast. szefa sztabu gen. Haller, pułk.

Krwawe rozruchy w Galicyi Środkowej.

Splądrowanie Kolbuszowa, Majdan i Sokolów. — Krwawe rozruchy w Rzeszowie, — Akcja wojska.

Kolbuszowa, (Tel. od kor.).

PRZEBIEG ROZRUCHÓW W KOLBUSZOWIE.

W poniedziałek pod wieczór nieprzeliczone
masy chłopów, uzbrojonych częściowo w rewol-
wery, uderzyły z trzech stron na Kolbuszowę.
Główne siły chłopskie naciągnęły od Majdanu
Kolbuszowskiego, gdzie zrabowali wszystkie do-
my żydowskie. W Kolbuszowie uderzyli naj-
pierw na rynek. Późnym wieczorem uspokoiły
się bandy i pakowały zdobyte rzeczy i artykuły
spożywcze. We wtorek rano przyszło do starcia
z wojskiem. Wywiązała się formalna walka, pod-
czas której zabito 4 żołnierzy i jednego żandar-
ma. Siły wojskowe były bardzo słabe, to też po
kilku godzinach wojsko uległo przemocy tłumów.
Rozpoczął się rabunek. Podczas zdobywania
zatarasowanych domów zabili chłopcy 9 ży-
dów, a kilkunastu ranili. Po stronie atakujących
padło 7 ludzi. Jak stwierdzono, w ataku brało u-
dział około 7000 chłopów pod wodzą podejrz-
anych osób. Popołudniu naciągnęło wojsko.
Chłopcy widząc większe oddziały wojska, cofnęli
się do wsi Ramiłów, gdzie przybraли wyczekującą
postawę.

SPUSTOSZENIE W MIEŚCIE.

Kolbuszowa przedstawia straszny obraz.
Szczególnie zniszczony jest rynek i przyległe do
niego ulice. Okna i drzwi pozrywane. Niektóre
domy stoją obecnie ruiną. Szkoda dochodzi kil-
ku milionów.

WIELKA AKCYA WOJSKOWA.

Silne oddziały wojska polskiego wstrzymały
z łatwością we środę nowy atak band chłop-
skich. Chłopcy, widząc, że tu nie dadzą rady, co-
fnęli się i uderzyli na Sokolów i zniszczyli kil-
kanaście domów.

Obecnie wojskowość przygotowuje akcyę o-
władnięcia okolicą i rozpoczął się już marsz o-
krajający terytorium, na którym odbywają się
rozruchy.

W Kolbuszowie wczoraj grzebano ofiary na-
padu zbolszewiczających chłopów. Na ulicach
zbierały komitety doraźne żywność, odzież i
pieniądze na rodziny, którym zrabowano całe
mienie. W mieście i okolicy panuje przygnębie-
nie.

W Kolbuszowej spalono też kilka domów.

Rozruchy w Kolbuszowskim, które przy-
brały bardzo poważne rozmiary, są widocznie
dziełem jakiejś tajemniczej organizacji. Zna-
mienny jest fakt, że wybuchły właśnie wśród
ludności „republik Tarnobrzelskiej“ ks. Okonia
Dąbala, ludności, przez agitatorów wielce zra-
tykalizowanej.

Wstęp do traktatu pokojowego z Niemcami.

Paryż. (PAT). Radio st. warsz. Stany Zje-
noczone Ameryki, Wielka Brytania, Fran-
cja, Włochy i Japonia mocarstwa podpisane
na niniejszym traktacie jako mocarstwa

przymierzone oraz ich sojusznicy: Belgia,
Boliwia, Brazylia, Chiny, Kuba, Equador,
Grecya, Guatemala, Haiti, Hedzas, Honduras,
Liberia, Nikaragua, Panama, Peru, Polska,
Portugalia, Rumunia, Serbia, Chorwacya,
Siam, Czecho-słowacya i Uruguj stanowiąc
wraz z wymienionymi powyżej mocarstwami
państwa sprzymierzone — z jednej strony, a
Niemcy z drugiej strony, biorąc na uwagę, że
na prośbę cesarskiego rządu niemieckiego,
został przyznany rozejm dla Niemiec z dniem
11 listopada 1918 r. przez główne mocarstwa
sprzymierzone w tym celu, aby mógł być za-
warty z nimi traktat pokojowy, biorąc dalej
pod uwagę, że mocarstwa sprzymierzone ró-
wnież pragną aby wojnę w którą kolejno zo-
stały wplątane bezpośrednio albo pośrednio
a która wzięła swój początek z wypowiedzie-
nia wojny wystosowanego dnia 23 lipca 1914
przez Austro-Węgry Serbii, wypowiedzenia
wojny wystosowanego przez Niemcy dnia 1
sierpnia 1914 Rosyi i dnia 3 sierpnia 1914
Francyi oraz najazdu na Belgię — ustąpiła
miejsca trwałemu pokojowi i sprawiedliwie-
mu, przez następujących swoich przedsta-
wicieli (tu lista pełnomocników pokojowych),
zgadzają się na następujące postanowienia:

Od dnia wejścia w życie niniejszego traktatu
stan wojenny zostaje ukończony. Od tej chwili
i pod warunkami postanowień niniejszego tra-
ktatu zostają podjęte na nowo oficjalne stosun-
ki mocarstw sprzymierzonych z Niemcami i z
każdym z państw niemieckich.

CZĘŚĆ I.

LIGA NARODÓW.

Liga narodów mająca na celu rozwój współ-
pracy międzynarodowej dla zabezpieczenia po-
koju i bezpieczeństwa opiera się na następują-
cych podstawach: Na przyjęciu pewnych zob-
owiązań nie uciekania się do wypowiedzania woj-
ny rozwoju stosunków międzynarodowych o-
party na sprawiedliwości i honorze ściśle
przestrzeganiu przepisów prawa międzynaro-
dowego i skrupulatnem poszanowaniu traktatów.

Skład. Głównymi członkami związku naro-
dów są państwa podpisujące traktat, następnie
państwa zaproszone do przyłączenia się do tra-
ktatu pod warunkiem, iż w przeciągu 2 miesięcy
po jego wejściu w życie bez zastrzeżeń do nie-
go przystąpią, a mianowicie Argentyna, Chile,
Kolumbia, Dania, Hiszpania, Norwegia, Para-
guaj, Holandya, Persya, Szwecya, Szwajcarya,
i Wenezuela. Pozatem członkiem związku naro-
dów może zostać każde inne państwo, dominium
albo kolonia, rządząca się samoistnie, o ile za
jego przyjęciem oświadczy się dwie trzecie czę-
ści ogółu związku i o ile da dostateczną gwaran-
cyę swojej dobrej woli.

Stąd wynika: 1) że Niemcy nie są głównym
członkiem Związku narodów, 2) aby stać się je-
go członkiem muszą dać dostateczną gwarancję
swojej szczerzej chęci przestrzegania zobowiązań
międzynarodowych i przyjęcia regulaminu usta-
lone przez związek w kwestjach odnoszących
się do sił wojskowych i morskich.

Każdy członek Ligi narodów może się wy-
cofać po wypowiedzeniu dwuletniem, pod
warunkiem, że wypełnił wszystkie zobowią-
zania międzynarodowe. Zmiany w pakcie bę-
dą mogły być uchwalone przez większość
członków. Każdy członek, który tych zmian
nie akceptuje przestaje należeć do Ligi. Może
być wykluczony z Ligi każdy członek, który
przekroczył jedno ze zobowiązań zawartych
w pakcie. Wykluczenie bywa uchwalane
przez członków Ligi reprezentowanych w
Radzie.

Funkcyje Ligi. Czynności Ligi, której sie-
dzibą jest Genewa, wykonuje zgromadzenie
reprezentantów wszystkich członków (nie
więcej jak trzech reprezentantów na każde-
go członka i jeden głos), oraz Rada dziewię-
ciu członków (jeden reprezentant każdego z
głównych mocarstw i reprezentanci wyzna-
czeni przez zgromadzenie czterech innych
państw). Decyzye zgromadzenia i rady podej-
mowane będą z wyjątkiem decyzji przewi-
dzianych w traktacie jednogłośnie przez se-
kretaryat stały ustanowiony w siedzibie Li-
gi. Wszystkie międzynarodowe biura daw-
niej utworzone podlegają władzy Ligi.

Redukcyja zbrojeń. Ponieważ głównym ce-

lem Ligi jest utrzymanie pokoju, zbrojenia narodowe będą zredukowane do minimum koniecznego, dla zapewnienia bezpieczeństwa narodowego, odnośnie do położenia geograficznego każdego państwa. Program tych redukcji ustanowiony jest przez Radę Rządu po przyjęciu granic zbrojenia nie mogą ich przekroczyć bez przyzwolenia Rady. Program ma być poddany rewizji przynajmniej co dziesięć lat.

Wzajemne gwarancje. Członkowie Ligi gwarantują sobie wzajemnie zachowanie integralności terytorjalnej i obecnej niezawisłości politycznej jakoteż zabezpieczenie przed wszelakimi zewnętrznymi zaczepkami.

Uregulowanie zatargów. W razie wojny albo groźby wojny ma Liga powziąć wszelakie kroki celem zabezpieczenia pokoju narodów. Jeneralny sekretarz zwołuje bezpośrednio w podobnych wypadkach radę na żądanie każdego członka towarzystwa. Wszelkie zatargi zachodzące między członkami towarzystwa podane będą albo sądowi polubownemu, którego wyrok będzie wykonany dobrowolnie, albo też będą zbadane przez radę. W żadnym razie nie dopuści się do wojny przed upływem trzech miesięcy od ogłoszenia postanowienia sędziów lub od postanowienia Rady.

Trybunał sprawiedliwości. Rada ma przygotować projekt stałego międzynarodowego trybunału i przedłożyć go członkom Ligi. Trybunał ten będzie miał charakter międzynarodowy. Każda strona będzie mu przedkładać akty zdrady.

Zarząd z międzynarodowego polecenia. Pakt przewiduje środki administracji dla kolonii i terytoriów, które wskutek wojny wyszły z pod dotychczasowego zarządu, a których mieszkańcy nie są zdolni do samorządu. Opieka nad nimi narodami będzie powierzona narodom, najodpowiedniej się do tego nadającym przez ich położenie geograficzne i doświadczenie w wykonywaniu podobnej opieki, a to w charakterze mandataryusza Ligi narodów. Mandataryusz taki przedłoży corocznie Radzie sprawozdanie, które będzie badane przez stałą komisję.

Sprawy poddane pod nadzór Ligi narodów. Liga będzie nadzorować: warunki pracy, handel opium i innymi szkodliwymi truciznami, handel bronią i amunicją, wolność komunikacji i transito, walka z chorobami i rozwój organizacji Czerwonego Krzyża.

Przemówienie Clemenceau.

Lyon. (PAT). Radio st. warsz. Kiedy w sali konferencyjnej w Wersalu zgromadzili się delegaci państw sprzymierzonych i wprowadzono delegatów niemieckich, zabrał głos prezydent konferencji pokojowej p. Clemenceau. P. Clemenceau oświadczył: Posiedzenie ogłaszam za otwarte. Nie czas ani miejsce na zbyt wiele słów. Przed sobą macie uprawnionych przedstawicieli wielkich i małych państw zsojuszonych i sprzymierzonych, które przez przeciąg 4 lat prowadziły narzeczoną im okrutną wojnę. *Nadeszła godzina ciężkiego uregulowania rachunku.* Wyście prosili nas o pokój. My jesteśmy skłonni dać go wam. Akt, który wam wręczy sekretarz generalny konferencji, wyjaśni wam, jakie warunki ułożyliśmy. Dla umożliwienia wam przestudyowania traktatu, otrzymacie wszystkie niezbędne ułatwienia, nie mówiąc o grzecznościach, które są przyjęte wśród narodów cywilizowanych. Bv wam dać poznać i drugie oblicze tego, co myślimy, muszę tu dodać, że ten drugi pokój w Wersalu, który ma stanowić przedmiot naszych narad, *zbyt drogo został okupiony przez reprezentowane tutaj narody, byśmy nie mieli dążyć jednomyślnie wszelkimi środkami do uzyskania należytego, nam uprawnionego zadośćuczynienia.* Pełnomocnicy niemieccy mają termin 15 dni dla przedstawienia na piśmie w języku francuskim i angielskim swoich uwag, dotyczących traktatu pokojowego.

Przed upływem tego terminu pełnomocnicy Niemiec będą mieli możliwość odesłania swojej odpowiedzi względnie stawiania pytań odnośnie do wymienionych kwestyi. Rada

najwyższa, po zbadaniu uwag przedstawionych w określonym terminie, udzieli delegacji niemieckiej pisemnej odpowiedzi i wyznaczy jej termin, w którym pełnomocnicy Niemiec mają udzielić ostatecznej odpowiedzi. Dodaje, iż rozumie się samo przez się, że po przedłożeniu nam przez pełnomocników niemieckich pisemnych uwag, dajmy na to w 2, 3, 4, czy 5 dniach, my ze swej strony nie omieszkamy odpowiedzieć w dłuższym terminie niż 5 dni. By niepotrzebnie nie tracić czasu na dykusję, będzie się rozwijać w możliwie jak najszybszym tempie we wskazanej przezemnie formie.

Następnie zabrał głos hr. Brockdorff-Rantzau.

Od czasu filmu Cyrku Wolfsona

nie miał Kraków

sensacyi tego rodzaju, jaką jest nieporównany film „Cinesa“:

„Ślad malej rączki“

który wyświetla jako swą najnowszą promierę „Ulecha“.

Dziś dnia 10 maja 1919 r.

Asygnały Polskiej Pożyczki Państwowej nabywać można (po potrąceniu procentu)

100-markowe, koronowe, rublowe za	97.63
500	488.13
1.000	976.25
3.000	4881.25
10.000	9762.50

Co słyszać w mieście?

Kraków, 8 maja.

Pasek tytoniowy.

TAFIKANT PASKARZEM.

Wśród trafikantów Plocknera przy ul. Dietlowskiej rozsprzedawała tylko przez kilka minut tytoń poczem trafikant oznajmił zebranym tłumom, że tytoniu już niema. Pewien obywatel doniósł do straży obywatelskiej, że Plocker faktycznie posiada jeszcze zapasy tytoniu i cygar, które chce puścić na pasek. Na miejsce udali się członkowie straży obywatelskiej i przeprowadzili rewizję. Podczas rewizji okazało się, że w sklepiku Plockera w rozmaitych szufladach znajduje się w większej ilości ukryty tytoń. Skonfiskowano więc 50 paczek tytoniu po 5 K. i 6 pudełek „Britanica“. Prócz tego skonfiskowano u niego 2 zwoje przedwojennej flaneli. Spisano protokół, tytoń i cygara oddano do Dyrekcji skarbu a flanelę pozostawiono w komendzie straży obywatelskiej. Przy tej sposobności zaznaczyć należy, że praktyki poszczególnych trafikantów sprzedaży tytoniu bochnem drogami uprawiane są w dalszym ciągu. Publiczność żąda, aby przy każdorazowej sprzedaży tytoniu we wszystkich trafikach byli obecni członkowie straży obywatelskiej a tytoń na podstawie wykazów dyrekcji skarbu, w których uwidoczniony jest przydział dla każdej trafiki był rozdzielany równomiernie dla zgłaszającej się publiczności.

KONFISKATY TYTONIU.

Policja krakowska aresztowała wczoraj 18 letniego Władysława Stachla za sprzedaż papierosów po wygurowanych cenach. Sprzedawał on podejrzanej jakości papierosy po 2 korony za sztukę. Aresztowano także Wilhelma Wellerę, który sprzedawał tytoń fajkowy po 5 koron za paczkę.

Straż skarbową zakwestyonowała na dworcu Pinkasowi Herschenfeldowi znaczniejszą ilość tytoniu przeznaczonego na pasek.

ŚW. STANISŁAW. Wczorajszy dzień był świętem, zawsze uroczystości obchodzonem w Krakowie.

Na uroczystości kościelne św. Stanisława przybyły liczne pielgrzymki z bliższych i dalszych okolic Krakowa, oraz z Kongresówki. Przybyła także pielgrzymka z muzyką z Koniuszy oraz większe grupy ludności wiejskiej z lubelskiego. Przez cały dzień podałoby nieprzeliczone tłumy publiczności do miejsca, gdzie zginął tragiczną śmiercią wielki Patron Polski. Około klasztoru na Skalkę i w ulicy Skalocznej ustawili przekupnie niezliczoną ilość kramów, w których sprzedawano dewocyonalia, zabawki i pierniki. Rano odbyły się uroczyste nabożeństwa, a popołudniu nieszpory z procesją, której towarzyszyła muzyka włociańska z Koniuszy koło Blonnik w Kongresówce. Odpust trwać będzie przez cały tydzień.

WYCIECZKI. W Krakowie bawi kilka wycieczek młodzieży szkolnej, między innymi większa grupa młodzieży szkolnej z Sochaczewa pod Warszawą. Wycieczka z Sochaczewa zabawi do soboty.

FESTYN T. S. L. W PARKU KRAKOWSKIM. Wczoraj na cele T. S. L. urządziło Koło pań T. S. L. wielki festyn, na którym grała muzyka Polskiego Związku kat. młodz. rokodzielniczej. Udział w festynie był bardzo liczny. Atrakcją festynu były kosze szczęścia, poczta polowa i inne zabawy. Dochód z festynu jest pokaźny.

ZBIÓRKA NA GŁODNYCH MIAST KRESOWYCH odbyła się wczoraj na ulicach m. Krakowa. Panie komitetowe zbierały na ulicach datki, które publiczność ofiarnie składała.

ROZDZIAŁ TYTONIU, SKONFISKOWANEGO U ALEKSANDROWICZA. Sorty specjalne zostaną rozdzielone między 10 redakcyi krakowskich oraz między Izbę lekarską i Prokuratorę państwa. Reszta zostanie rozsprzedana na boisku w „Sokole“. Czas i ilość tytoniu oraz ilość członków, którzy otrzymają tytoń, rozdzielony między Redakcyę, Izbę lekarską i Prokuratorę państwa, zostanie ogłoszona w najbliższych dniach, ce zaś się tyczy tytoniu, rozsprzedanego na boisku w „Sokole“, będzie w przyszłym tygodniu podany termin, godzina oraz sposób rozsprzedania. Tytoń ten po porozumieniu z Dyrekcją skarbu sprzedawany będzie pod nadzorem Straży obywatelskiej. Zaznaczyć należy, że przydział uskuteczono w ten sposób, ponieważ specjalnych tytoniów, cygar i papierosów jest niewielka ilość, zachodzi więc obawa, że rozsprzedane specjalne sorty w ogonku wytworzyłyby łańcuskową spekulację. Tytoń specjalny rozdzielono między instytucje, które pracują nocami, a do dziś dnia nie pobierają go na wykazy z fabryki cygar.

AWANTURNICZY RZEŹNIK. Wczoraj rano rzeźnik Łukasik, przy ulicy Lobbowskiej, gdy jedna z pań zwróciła mu mięso, jako niedobre, rzucił się na nią i poturbował ją dotkliwie.

ODKRYCIE SKŁADU ZŁODZIEJSKIEGO. W Szydłowcu w Kongresówce aresztowano podejrzane osoby, u których zakwestyonowano nowe suknie jedwabne, niektóre z umieszczoną na nich ceną. U aresztowanych znaleziono rachunek, wystawiony przez firmę „E. Riedel, Kraków, Rynek“. Rachunek miał upozorować, że towary nie pochodzą z kradzieży.

KRONIKA POLICYJNA. Na Skalkę aresztowano 16-letniego Antoniego Wojciechowskiego w chwili gdy skradł pewnemu właścicielowi 300 koron.

W czasie wsiadania do pociągu na dworcu krakowskim skradziono w seiku p. Ochapowi portulak z 30.000 koron. Jako podejrzanych o tę kradzież aresztowano znanych kieszonkowców Józefa Weisera i Leona Adamskiego.

Za handel banknotami aresztowano Szymona Anismanna ze Sosnowca, przy którym znaleziono 4400 rubli, przeznaczonych do wymiany na korony. Ruble są podejrzanego pochodzenia.

Wczorajsza uchwała Komisji rolnej.

OPINIA PROF. BUJAKA.

„Gazeta Warszawska“ zwróciła się do prof. Uniw. Jagiellońskiego, dra Fr. Bujaka, zajmującego obecnie stanowisko w min. rolnictwa, aby wyraził swoją opinię o uchwałach komisji, ograniczającej większą własność do obszaru 300 morgów.

Prof. Bujak jest u nas jednym z najlepszych znawców sprawy agrarnej, a głos jego w dyskusji publicystyczno-naukowej o reformie rolnej był bodaj najdonioślejszy. Do

niego należy wogóle idea ustalenia maksimum obczaru.

To, co się stało wczoraj w komisji rolnej, było dla prof. Bujaka niespodzianką i bardzo bolesną niespodzianką. Nie sądził, że zwolennicy reformy demokratycznej będą traktowali tę ważną dla narodu sprawę tak schematycznie bez dawania do siebie dostępu argumentom racjonalnym. Posłowie, którzy taki wniosek (słabą zresztą i przypadkową większością) uchwalili, szli za impulsem, nie dbając o to, czy kraj będzie miał możność gospodarczego rozwoju. Załatwili rzecz ze stanowiska socjalnego, nie zaś ekonomicznego i uchwalili zasadę bez sensu gospodarczego, uwsteczniającą, gdy mogli stworzyć rzecz postępową.

Niema w gospodarstwie kategorii 300-morgowego gospodarstwa zbożowego, a gospodarstwo zbożowe jest w kraju naszym najkorzystniejsze.

Uchwalając taką normę, posłowie skasowali już nie latyfundiya, ale wogóle kwalifikowane rolnictwo. Gdyby się to ograniczenie miało utrzymać, nie byłoby już w Polsce warstwy oświeconej na wsł. Majątek 300-morgowy nie utrzyma rodziny na stopie przyjętej w innych wolnych zawodach, a pod względem gospodarczym nie daje możności rozwijania kultury.

O tym posłowie powinni byli mieć jakieś pojęcie i z tym względem się liczyć. Ze tego

nie grobili, jest to poprostu skandal. Ojcowie narodu nie mają prawa patrzeć na przyszłość narodu pod kątem klasowym; ich rzeczą jest obmyślać drogi rozwoju całości gospodarczej. Cóż im przyjdzie z tej satysfakcji, że społeczeństwo stanie się „chłopskie“, skoro cały kraj zubożeje.

Więcej było w tem głosowaniu uporczywość, niż przeświadczenia. W lekkomyślności, z jaką potraktowano sprawę publiczną, wyzuwać się dawało liczenie na to, że jednak większości nie będzie. Zdecydowali sprawę socjaliści.

Tych także hasło socjalne zaślepia. Nie rozumieją tego, że gdy kraj spadnie w produkcji rolnej, co będzie nieuniknione przy tak wielkiem rozdrobnieniu gospodarstwa, to i o rozwoju przemysłu nigdy w Polsce nie będzie mowy. Socjaliści niezbyt przezornie myślą o przyszłości robotnika polskiego, który i fabryk mniej nie będzie, i do roli nie dojdzie.

Prof. Bujak, należący sam do stronnictwa ludowego, wyznaje pogląd naukowy, na całym świecie uznany jako pewnik, że o wielkiej własności może być mowa dopiero od tysiąca morgów w górę. Średnia własność, którą posłowie mieli zachować, liczy się do 500 hektarów, tj. do 900 morgów. Pomysł 300 morgów maximum jest zupełnie poroniony i wydziwić się nie można, jak ludzie rozsądni i odpowiedzialni, mogli pójść za

hasłem demagogicznym i nie uwzględnić głosu p. Stefczyka (ludowca), który przecież każdego musiał przekonać.

Prof. Bujak, pomimo wielkiego rozgoryczenia, którego doznał, słuchając obrad komisji i głosowania, nie traci nadziei, że sprawa da się odrobić, Sejm polski nie może popełniać elementarnych błędów ekonomicznych.

Upaństwowienie lasów.

Warszawa. (PAT). Komisja rolna odbyła pod przewodnictwem posła Witosa dyskusję nad ustępem 6-tym referatu posła Dębskiego odnoszącym się do upaństwowienia lasów. Po odrzuceniu poprawki posła Barlickiego domagającej się upaństwowienia bez rekompensaty jakoteż po odrzuceniu dalszej poprawki co do upaństwowienia lasów gminnych i włościańskich, komisja w głosowaniu imieniem zarządzonej na wniosek posła Dębskiego 15 głosami przeciw 14 przyjęła ustęp 6-ty, w brzmieniu następującem:

Wszystkie lasy do jakiegokolwiek kategorii wyżej wymienionych dóbr należące z wyjątkiem lasów gminnych i drobnych przestrzeni prywatnych, nie nadających się do gospodarstwa państwowego, przechodzą na własność państwa przy należytem zlikwidowaniu praw serwitutowych.

HANDEL, PRZEMYSŁ, FINANSE.

Wyzysk obcych banków.

Kraków, 8 maja.

Dawne władze centralne austriackie przerebione dziś na niemiecko-austriacko, uważają się za uprawnione wyzyskiwać dalej Polskę, tak jak do czasu rozkładu wyzyskiwały Galicyę.

Już po pierwszym listopadzie 1918 nadsyłała nam Austria swoje stemple, marki pocztowe, weksle itp. nie zenując się żywić polskimi groszem, który jej się wcale nie należał.

To samo robią także banki niemieckie a jak daleko sięga ich bezczelność, świadczy następująca otrzymana przez nas wiadomość.

Jak wiadomo banki wiedeńskie udzielały w Galicyi pożyczki hipoteczne i komunalne, tudzież kredyty zabezpieczone kaucją hipoteczną. Z tego tytułu należą się tym bankom powrotne kwoty.

Oboenie, gdy nasz dłużnik chce spłacić taką hipotekę, banki wiedeńskie żądają spłaty w stosunku po 101 za 100 licząc na każdej koronie halera za austriacki stempel.

Ponadto żądają one, zapłaty stempla do kwantu ekstabulacyjnego we Wiedniu, narażając w ten sposób dłużnika do ponownego stemplowania dokumentu w Polsce, względnie okradając skarbu Polski z należności, która nam się należy, gdyż dokument ma skutek prawny u nas.

Gdybyśmy przyjęli według słów naszego informatora, że Galicya winna jest około pół miliona koron obcym bankom, natenczas strata naszych obywateli z tytułu dopłaty 1 procent za stemplowanie, zaś pół procent za stempel do kwantu wyniosłaby 7 i pół miliona, strata skarbu polskiego 2 i pół miliona.

Z należnością od kwitów mogłyby nasze władze skarbowe poradzić sobie w ten sposób, ażeby ją wymierzały powtórnie i pobierały od tych, którzy ten kwit wystawiają a w banku zapłaty zabezpieczały na innych pretensjach obcych banków.

Zachodzi ponadto jeszcze jedna trudność. Z powodu nieregulowanej komunikacji pocztowej, kwity nadsyłane są na ryzyko pękającego w zwykłych listach, gdyby więc zaginęły, dłużnik musi opłacić drugi kwit.

Jeśli ponadto zważywszy, że niem. Austria położyła rodzaj sekwestru na połowie naszych kapitałów we Wiedniu, co jest najzupełniem bezprawiem, nie pozostaje nam nic innego, jak obronić naszych obywateli demagać się, ażeby obce banki ustanowiły, tu swoich pełnomocników, uprawnionych do odbioru i kwitowania w ich imieniu pieniędzy, które mogłyby u nas pozostać tak długo, jak długo nasze kapitały złożone we Wiedniu nie zostaną zwolnione od wszelkich ograniczeń.

Gdyby ustanowienie takich pełnomocników do określonego czasu nie nastąpiło, sąd zamianuje dla tych instytucji kuratorów, którzy wyęcą brakujących pełnomocników.

To samo możnaby zastosować do wszystkich obcych banków, fabryk, wielkich składów towarowych itp.

W ten sposób mielibyśmy przeciw tym, którzy chcą nas nadal wyzyskiwać zbudować skuteczną obronę.

Rząd polski ten projekt powinien jaknajrychlej rozważyć.

W sprawie stemplowania koron i relacji korony do marki i rubla.

Warszawa. (PAT). Wczoraj popołudniu przybyła do Sejmu liczna deputacja wszystkich zawodów gospodarczych z Małopolski. Na czele delegacji stali pp. Szarski, Nieć, Długosz, Paygert i inni. Deputacja odbyła zebranie w lokalu Piastowców pod przew. posła Witosa w obecności posłów z Małopolski i byłej okupacji austriackiej. Deputacja wyłuszczyła katastrofalne następstwa zamierzonej przez rząd akcji walutowej. Dyskusja obracała się około zapowiedzianego wniosku posła Diamanda o stemplowaniu not tylko koronowych i ustanowienie relacji korony do marki w stosunku przedwojennym 80 fenigów równe jednej koronie. Koronę już teraz można wycofać z obiegu. Omawiano sprawę relacji. Wniosek Federowicza, aby za podstawę relacji wziąć kurs przedwojenny z odpowiednią procentową redukcją koron i marek i rubli tak, aby złoty zrównał się z frankiem. W końcu wyrażono zapatrywanie, że w razie, gdyby wniosek Diamanda nie dał się urzeczywistnić, należy głosować za wnioskiem Federowicza, na który zgodził się już minister skarbu.

Kronika gospodarcza.

BANK AUSTRO-WĘGIERSKI wedle wykazu z 7 maja wydał w tygodniu ubiegłym znowu dalszych 336 milionów banknotów. Stan ich wynosi więc prawie 39 i pół miliona.

Oczekiwać możemy jeszcze dalszego powiększenia not do kwoty 45 miliardów, gdyż bank posiada jeszcze długi w rachunku bieżącym, przekraczające 6 miliardów.

Również stan asygnat kasowych banku austro-węgierskiego wynosi jeszcze 4.270 milionów.

PRZEWOZ PRZESYŁEK NADZWYCZAJNYCH

POMIĘDZY STACYAMI DYREKCYI WARSZAWSKIEJ A LWOWSKIEJ ORAZ KRAKOWSKIEJ. Z Warszawy donoszą: Od dnia 7 maja r. b. można ekspedycyować ze stacji Dyrekcji warszawskiej do stacji Dyrekcji krakowskiej i lwowskiej via Granica przesyłki nadzwyczajne za kwitami bagażowymi.

Opłata przewozowa za przestrzeń okręgu krakowskiego wynosić będzie podwojną stawkę bagażową.

Ograniczeń dla wagi i ilości sztuk niema. Przesyłki powyższe przewożone będą pociągami mieszczącymi (towarowo-osobowymi).

Z GIELDY WARSZAWSKIEJ (7 maja). Usposobienie rynku pieniężnego było w zasadzie mocne, choć nie jednolite dla różnych gatunków papierów. Tendencja dla listów miejskich była mocna, natomiast dla ziemskich zniżkowa, przy obrotach niewielkich. Tendencja dla miejskich była zwykłowa.

Listy ziemskie 4 i pół proc. w żądaniu 193 (193), w placeniu 183 (183), kupowano je po 187.25, 187, 186.75, 186.50, 186.25 (186.37 i pół—186.87 i pół). Za listy miejskie 5 proc. placono 195, 193.25 (195.50, 195.75, 196, 196.50 (193.75—195), przy żądaniu 203 (202) i chęci placenia po 193 (192).

Listy miejskie 4 i pół proc. kupowano po 179.50, 179 (178.50—178.75).

Za obligacje 5 proc. Banku ziemskiego żądano 103 (103), chciano płacić 97 (97). Nie obracano też pożyczką miejską 6 proc., za którą żądano 200 (199), chciano płacić 190 (189).

WALUTY. Obroty walutami były ożywione. Ruble w początku zebrania bardzo mocno, w końcu jednakże osłabły, kupowano je 116 do 121.25, a w końcu po 119.50. Franki oddawano po 241 do 245.50; korony po 47.35 do 47 przy usposobieniu słabem.

Kursa niemiecko - austriackich centrali dewiz.

WIEDEN, 6 maja. Amsterdam pieniądze 965.—, towary 967.—; Berlin 209.75, 210.25; Bukareszt 204.—, 204.50; Zurych 481.—, 482.50; Chrystyania 618.—, 614.50; Kopenhaga 591.75, 594.25; Sztokholm 636.25, 637.75; Marki 209.40, 210.—; Lei 202.50, 204.—; Levy 480.75, —.—; Szwajcarsko 140.—, 132.75; Francuskie 410.—, —.—; Włoskie 320.—, —.—; Angielskie 119.—, —.—; Dolary 24.—, —.—; Ruble 185.—, —.—.

ZURYCH, 6 maja. Berlin 45, Wiedeń 21.50 Praga 23.25, Holandia 199, Nowy Jork 5, Londyn 28.45, Faryż 81.10, Medyolan 62.25, Bruksela 78.25, Kopenhaga 121.50, Sztokholm 132, Chrystyania 127.50, Petersburg 30, Madryt 100, Buenos Aires 216, Korony stemplowane 21, Korony niestemplowane 20.

AMSTERDAM, 5 maja. Berlin 23.40, Wiedeń 10.75, Szwajcarya 50.25, Kopenhaga 62, Sztokholm 66.05, Nowy Jork 250.25, Londyn 11.74. Paryż 40.94.

**Biuro Dzienników
JANA MACHA**
w Zawierciu
przyjmuje prenumeratę i ma na składzie
wszystkie dzienniki krajowe.

Maszyny do pisania
są do nabycia
Kraków, Kurniki 1
Jol. Hecker i Wł. Keyha
mechanicy. 378

Fryzjer damski i męski
Kilkuletni współpracownik firmy Wiskida — ostatnio w hotelu francuskim, objął pod własne kierownictwo zakład fryzjerski pod firmą **Łabużek, ul. Szewska 4.**
Poleca gabinet dla Pań, manicure, salon męski.
251 Z poważaniem **Adam RZEWSKI.**

Zurnale męskie i damskie
z polskim tekstem p. t.:
„Moda i Sztuka“
do nabycia w księgarniach i biurach dzienników w całej Galicyi. — Pojedynczy zeszyt K. 8 — Prenumeratę półroczną K. 40 — przyjmuje Administr. „Gazety Krawieckiej” w Krakowie, Mikołajska 13.

„SZCZUTEK“ 274
Jedyny artystyczny polski tygodnik satyryczno-polityczny.
Rysunki pierwszych artystów polskich. — Teksty najwybitniejszych pisarzy. — Redaktor Stanisław Wasylewski.
Cena zeszytu K 1.20 — 80 fen.
Prenumerata kwartalna K. 18 — M. 10.
Do nabycia we wszystkich księgarniach i biurach dzienników
Administracja: Kraków, Wojska 19.

PRACOWNIA UBIORÓW
wojskowych i cywilnych
Wincentego Zmudy
byłego legionisty
w Krakowie, ul. 8. Tomasz 21
wykonuje dla wojska polskiego mundury, ściśle według przepisu 374

„IUS” Kraków
wyd. gl. 22 „IUS”
EGZAMINA uniwersyteckie
i dwokładnie. System pisemny i lekcyjowy.

Na sezon wiosenny!
Wielki wybór materiałów przedwojennych na kostiumy poleca po najniższych cenach
ZAKŁAD KRAWIECKI STROJÓW DAMSKICH 198
Salon światowych żurnali
Gotowa konfekcja.
W. Pietruszka
Kraków, ul. Szczepańska 7, I. p.

POLSKIE TOWARZYSTWO HANDLOWE T. A.
w Krakowie, ul. Sławkowska 1.
Biuro sprzedaży żelaza hut śląskich i galicyjsk.

Żelazo walcowane (płaskie, okrągłe, kwadratowe),
Kształtki i dźwigary,
Szyny kolejowe, kopalniane, podkłady i zwrotnice,
Konstrukcje żelazne,
Żelazo na zimno walcowane,
Żelazo na podkowy,
Osie wozowe (zwykłe i aprotowane),
Obręcze kół, kute,
Śruby i nitki,
Drut (walcowany, ciągnięty i o powłoce metalowej),
Śwoździe,
Błacha (gruba cienka i ocynkowana),
Rury lane (wodociągowe, gazowe i odpływowe),
Odlewy dla kolei państwowych,
Odlewy handlowe (płyty kuchenne, ramy, ruszta, Półfabrykaty,
Surówka i hematyt.

Wysyłka tylko w ładunkach całowagonowych.

„Żegluga Polska”
w Krakowie Słow. zarej. z ogr. por.
przystępując do rozszerzenia swych agend na całą przestrzeń Wisły aż po Warszawę i zorganizowania na tej przestrzeni regularnego ruchu towarowego, tudzież rozbudowy swych warsztatów
zwiększa kapitał udziałowy.
Zgłoszenia nowych udziałów przyjmuje Biuro „Żegluga Polskiej” w Krakowie, Rynek gł. L. 19 (II. p.)
Wpłaty skutecznie można na rachunek bieżący w filiach Banku Krajowego i Banku Przemysłowego w Krakowie, tudzież w biurze Towarzystwa.

ZAKŁAD POGRZEBOWY Fr. Nowińskiego
Spadkobiercy
Kraków, ul. Mikołajska 12.
Filia: Grzegórzki, naprz. Coll. med.
Urządza pogrzeby od najwspanialszych do najskromniejszych.
Ekshumacje i przewozy zwłok do różnych miejscowości i wszystkich krajów.
Na składzie trumny metalowe, dębowe i z miękkiego drzewa.
Wielki wybór **włoseń** oraz przyborów pogrzebowych. 282

BANK GALICYJSKI dla handlu i przemysłu
W KRAKOWIE
Rynek gł. 25.
udziela pożyczek hipotecznych
w 4 1/2% listach zastawnych
na możliwie najkorzystniejszych warunkach
na dobra ziemskie, realności miejskie i posiadłości wiejskie.
Podania o pożyczki hipoteczne i informacje w tych sprawach załatwia się o ile możliwości jak najrychlej.
Dyrekcya.